Criterii folosite în elaborarea dicţionarului bio-bibliografic *Oameni de ştiinţă mureşeni*

ANA TODEA
Biblioteca Judeţeană Mureş

Sperăm că este binevenit ca la începutul acestui mileniu judeţul nostru să se prezinte în mozaicul spiritualităţii cu partea sa de valoare inestimabilă. Multe dintre naţiunile cu o civilizaţie mai puţin valoroasă, datorită faptului că au înţeles înaintea noastră importanţa punerii în valoare, în plan universal, a propriilor realizări, sunt astăzi, evident, mai cunoscute şi apreciate în toate planurile: politic, social, economic, cultural şi ştiinţific. În acest context, considerăm necesară realizarea unei restituiri istorice a valorilor creatoare ale acestor locuri.

Prin această lucrare dorim să realizăm un **instrument de informare** care să faciliteze o cunoaştere şi o mai bună valorificare a potenţialului creaţiei ştiinţifice şi tehnice, reflectate prin specialiştii şi personalităţile care au activat sau activează în diferite domenii de pe raza judeţului Mureş.

Bibliografiile locale au avantajul unui spaţiu restrâns de investigare, astfel că pot sonda în adâncime aspecte greu surprinse de o cercetare naţională. Poate că până la urmă atât de dorita bibliografie naţională se va înfăptui ca o însumare a bibliografiilor locale. Un ***Dicţionar bio-bibliografic al oamenilor de ştiinţă mureşeni*** va fi o parte care, împreună cu ***Scriitori români mureşeni*** şi încă alte părţi care pot urma: arta, ştiinţele socio-umane etc., vor completa întregul.

Ne vine foarte greu să facem distincţia între personalitate şi specialist, fapt pentru care folosim drept **criteriu de selecţie** publicarea cel puţin a unei cărţi (lucrări) din domeniile: **economie, ecologie, matematică, astronomie, fizică, chimie, geologie, biologie, botanică, zoologie, medicină, farmacie, ştiinţe aplicate şi agricultură.**

Oricum selecţia nu este uşoară şi nu ne amăgim că ar fi perfectă. Considerăm personalităţi şi specialişti mureşeni pe toţi cei născuţi în perimetrul judeţului Mureş, cei care şi-au încheiat aici viaţa şi activitatea, pe cei care o perioadă a vieţii lor au învăţat sau activat aici, considerând trecerea lor prin viaţa mureşeană onorantă şi demnă de a fi menţionată. Pentru perioada medievală şi modernă cuprindem şi personalităţi din alte domenii (preoţi,

BDD-A19284 © 2003 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:53:12 UTC)

juriști, istorici), care prin funcțiile și atribuțiile lor au contribuții importante în domeniul științei și tehnicii, publicând lucrări în acea vreme, astfel încât își au locul binemeritat în această bio-bibliografie.

Dicționarul bio-bibliografic nu va face deosebire de naționalitate, religie, sex, vârstă, incluzând, alături de personalități și de specialiști, persoane mai puțin cunoscute, iar viitorul va decide valoarea lor. Pentru personalitățile maghiare, germane și de alte naționalități partea biografică se face în limba română, descrierile bibliografice fiind incluse în limba în care a apărut lucrarea respectivă.

Perioada de cuprindere este din **cele mai vechi timpuri și până în zilele noastre**. Colecționarea informațiilor se va încheia la 31 decembrie 2003.

Pentru adunarea informațiilor, s-a apelat la **fișe biobliografice tip chestionar**, adresate direct personalităților și specialiștilor în viață sau pentru o parte din cei trecuți în neființă, familiilor lor, tuturor le mulțumim pentru răspunsurile date. Din păcate, nu reușim să obținem informațiile solicitate, revenind de nenumărate ori cu alte adrese însoțite de chestionare. Printre cei chestionați sunt unii care nu doresc să figureze în bio-bibliografie, iar de la alții nu am reușit să obținem informațiile necesare. Apelăm la colaboratori, cunoscători ai domeniilor în care și-au desfășurat activitatea pentru a obține documente, informații care să ne ajute în reconstituirea vieții și activității celor vizați. Intenția noastră este să-i includem pe toți, absența unora va fi regretabilă.

Inițial, s-a întocmit un fișier, având drept punct de plecare fișierul ***Personalia*** existent în cadrul serviciului bibliografic al Bibliotecii Județene Mureș. În acest fel, am reușit să punem în lumină și personalitățile de mult dispărute. Pentru informații despre viața și activitatea lor am consultat lucrări de referință, enciclopedii, dicționare, monografii, tratate, studii, bibliografii ascunse, cataloage de bibliotecă și alte surse bibliografice.

Recunoaștem că lucrările de referință se elaborează cu dicționarele pe masă (și nu doar cu ele), nu prin compilarea datelor acestor surse, ci prin topirea informațiilor într-o nouă viziune, potrivit proiectului amănunțit pe care ni l-am propus.

În redactarea **fișelor de autori** se respectă în general ordinea întrebărilor conținute în chestionar; acestea vor cuprinde două părți: una **biografică** și cealaltă **bibliografică**, cu două secțiuni care includ cărțile publicate și referințele bibliografice.

Fiind vorba de o bio-bibliografie, considerăm drept cea mai bună *forma succintă*. În **descrierea biografică** nu se reține detalii privind familia, se menționează: numele și prenumele, profesia, data, locul nașterii și al morții (nu menționăm județul Mureș, doar numele localității), studiile, titlurile științifice și

BDD-A19284 © 2003 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:53:12 UTC)

academice; activitatea profesională: ocupaţii principale: instituţie, oraş, funcţii deţinute, perioadă; activitate ştiinţifică: domenii de cercetare sau interes; specializări: ţară, an; distincţii obţinute; societăţi şi asociaţii ştiinţifice din care a făcut sau face parte; hobby-uri. Acolo unde ne-au parvenit titlurile tezelor de doctorat le menţionăm, întrucât constituie un punct de reper în opera celui descris.

Din motive obiective (necesitatea unui spaţiu tipografic mult mai mare), renunţăm la citarea titlurilor de articole publicate, menţionând titlurile revistelor, numărul de articole (când există informaţia).

Prezentarea subiecţilor va fi inegală, întrucât perioadele în care au trăit sunt diferite, iar informaţiile şi datele sunt şi ele diferite. Ne aflăm în faţa unei dileme între a da cât mai multe referinţe şi între a ne restrânge la cele esenţiale; este adevărat că selecţia îngustează circulaţia informaţiilor. Bibliograful neputând abdica de la menirea sa de mediator de informaţii utile, nu poate totuşi realiza o selecţie decât atunci când cunoaşte domeniul respectiv. Am optat, din aceste motive, pentru o soluţie de compromis: să oferim o cât mai bogată informaţie atunci când există din abundenţă. Vom renunţa uneori la principiul unităţii de redactare pentru a furniza cititorilor, de câte ori este la îndemână, o informaţie semnificativă, absentă în cazul altor autori, incluşi în dicţionar.

Vom prezenta date pe care le considerăm esenţiale fără a emite judecăţi de valoare. Ne rezervăm dreptul de a selecta şi de a interveni pe materialele primite, în ideea încadrării, sistematizării şi prezentării datelor, conform obiectivelor lucrării şi a spaţiului disponibil de publicare. Nu folosim fraze elogioase de apreciere impersonală, nepersonalizată, marcate de subiectivitate şi de o prea largă valabilitate; optăm pentru *tonul concis*, *informativ*, lăsând opera să vorbească de la sine prin simpla şi directa înşiruire.

Fişa de autor va avea mărimea datelor la care am avut acces, dimensiunile sale nu exprimă nicidecum o judecată de valoare. Acolo unde dispunem de fotografii, vom însoţi articolul biografic al autorului cu imagini.

Problemele ce ţin de redactarea articolului biografic ridică în primul rând greutăţi de informare. Utilizarea a cât mai multe surse ne dă posibilitatea de a corecta anumite erori (de exemplu: trei date de naştere diferite, neconcordanţă între anii de studii, apariţia unor cărţi). Există posibilitatea ca odată cu creşterea volumului de informaţii să sporească şi frecvenţa erorilor, tocmai de aceea partea cea mai grea a lucrării, cronofagă şi destul de monotonă, o reprezintă verificarea informaţiilor, confruntând cât mai multe surse. Neputând consulta tot ce au scris şi tot ce s-a scris despre fiecare autor, inevitabil se vor strecura unele erori şi omisiuni, sperăm cât mai puţine.

Secţiunea a doua a fişei de autor o consacrăm **bibliografiei**, ce cuprinde următoarele părţi: bibliografia *cărţilor publicate şi referinţe despre*. Bibliografia

BDD-A19284 © 2003 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:53:12 UTC)

cărţilor va cuprinde *toate volumele publicate*, toate ediţiile ca singur autor sau în colaborare (cărţi, monografii, tratate, cursuri, volume în care au publicat lucrări ştiinţifice, lucrările simpozioanelor, conferinţelor, congreselor), toate prin *numerotare continuă*. Operele scrise ca singur autor se separă de cele în colaborare, ambele părţi respectând *ordinea cronologică* a apariţiilor. Până la trei autori, se face descrierea bibliografică completă la numele autorilor. La peste trei autori, având intenţia de a nu omite nici un autor mureşean, indiferent de gradul său de implicare în elaborarea lucrării (menţionaţi în descriere la locurile patru-cinci etc.) descrierea bibliografică va fi prescurtată (titlul, anul), iar descrierea completă o dăm în cadrul **Bibliografiei** de la sfârşitul lucrării. În **Bibliografia** de la sfârşitul lucrării, descrierile au intrare la titlul lucrărilor / autori, deci descriere bibliografică completă. Menţionăm şi numărul de pagini, cu excepţia cazurilor unde nu am putut ajunge la informaţie.

Referinţele pot fi variate: monografii, părţi ale unor lucrări, articole, dicţionare, lexicoane, bibliografii, aşezate în ordine cronologică.

Dacă autorul are preocupări multiple, optăm pentru o marcare complexă a acestora (de exemplu dacă este medic şi are preocupări filologice).

O **bibliografie generală** indică sursele la care am apelat pentru redactare.

Lucrarea va fi completată cu un **aparat auxiliar**, alcătuit din **Index de nume** şi **Index de localităţi**.

Vom anexa o **listă cu abrevieri**, folosind ca sursă lexicală, cât şi pentru forma cuvintelor *Dicţionarul explicativ al limbii române*. Ed. a 2-a. – Bucureşti : Editura Univers enciclopedic, 1996. Abrevierile numelor se fac cu punct după iniţiale; abrevierea denumirilor de partide, societăţi, asociaţii, întreprinderi, ministere, se va face fără punct; titlurile lucrărilor şi numele autorilor se vor scrie cu caractere diferite. Se optează pentru exprimarea „membru în…" în locul celei uzuale de „membru al…" din raţiuni impuse de spaţiu, acuzativul permiţând prescurtarea cuvintelor.

Până la urmă, orice selecţie implică atât omisiuni, cât şi opţiuni, în faţa noastră stând şi o serie de bariere: necunoaşterea (informaţia e doar presupusă), accesibilitatea (informaţia există, dar nu putem ajunge cu mijloacele noastre la ea), lingvistică (este publicată în limbi pe care nu le cunoaştem).

Suntem conştienţi că o asemenea lucrare încearcă doar să fie exhaustivă, că selecţia şi tratarea subiecţilor este perfectibilă. Această bio-bibliografie a oamenilor de ştiinţă mureşeni vine să eternizeze pe cei cuprinşi în ea, „*căci o viaţă care poate fi trăită oricât, nu merită să fie trăită oricum*", spunea undeva Montaigne.

BDD-A19284 © 2003 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:53:12 UTC)

BIBLIOGRAFIE

❖ Cosma, Ana, ***Scriitori români mureşeni***. ***Dicţionar biobibliografic***. Târgu-Mureş: Biblioteca Judeţeană Mureş, 2000. – 212 p.

❖ ***Dicţionarul specialiştilor : un „Who's Who" în ştiinţa şi tehnica românească***. – Bucureşti: Editura Tehnică. – 2 vol. – Vol. I, 1996. – 484 p.; Vol. II, 1998. – 504 p.

❖ ***Dicţionarul specialiştilor în ştiinţa şi tehnica românească***. – Bucureşti: Editura Tehnică, 2000. – 541 p.

❖ Razba, Maria, ***Personalităţi hunedorene. Oameni de cultură, artă, ştiinţă, tehnică şi sport (sec. XV-XX). Dicţionar***. Deva: Biblioteca Judeţeană „Ovid Densuşianu" Hunedoara-Deva, 2000. – 567 p. + XXIV p. repr.

❖ ***Referate şi comunicări de bibliologie : 100 de ani de la înfiinţarea cercului literar „Ovidiu" din Constanţa 1897-4997***. Constanţa: Biblioteca Judeţeană Constanţa, 1999. – 196 p.

❖ ***Who's Who în România***. – Ediţie princeps. – Bucureşti: Pegasus Press, 2002. – 736 p.

Criteria Used in Order to Edit the Bio-Bibliographical Dictionary Scientists from Mureş County

Abstract

The purpose of this work is to realize an information source in order to facilitate a better knowledge and a better revaluation of scientific and technic work of scientists from Mureş County. The bio-bibliographical dictionary will include the scientists that were born or have worked sometimes, during their professional activity, in Mureş County. The period it reffers to is quite large: from medieval times up to our days, more precisely, up to december 31, 2003.

The main criterion is very simple: the people we have chosen must be specialized in different scientific domains: maths, economics, physics, biology, medicine, chemistry etc; concerning the older times, we also introduced priests and historians, who had scientific studies. But all of them have at least one published book.

Every person from dictionary has a personal record that includes two parts: the first part reffers to biographical facts; the second includes bibliographical informations and contains: published works and different written references. We use the informations offered by the persons included in the dictionary or by their families, or data found in different dictionaires, lexicons etc.

BDD-A19284 © 2003 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:53:12 UTC)